

eindigende 31 juli 1975. Massa in kubieke meters met schors

geveld										
grove den	o-, c-, zeeden	lariks	spar	and. nldh	eik	populier	beuk	and. lfh	totaal	totaal generaal
385	1500	245	325	—	40	—	—	—	2495	6790
195	—	1000	—	137	18	—	—	5	1355	3305
1495	260	16725	22560	4255	—	—	—	405	45700	58290
2045	470	805	4555	300	180	—	—	2050	10405	12905
8842	50	1914	1022	11723	230	50	10	40	23681	37936
200	—	250	—	100	—	—	—	—	550	4055
—	2300	—	—	—	—	—	—	1000	3300	4720
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	25	25	1025
1600	—	215	40	295	810	—	410	470	3840	24142
280	40	220	115	—	100	10	65	100	930	5725
—	—	—	—	—	—	—	—	250	250	2935
15042	4620	21374	28617	16810	1378	60	485	4345	92731	161828

Boekbesprekingen

Schaars, A. H. G.: De bosbouw van het "Entel" in de tweede helft van de achttiende eeuw. De Walburg Pers, Zutphen, 1974. 152 pag., ill. f 24,—. Uitgave van de Stichting Gelderse Historische Reeks.

De schrijver drs. A. H. G. Schaars, hoger ambtenaar bij het Algemeen Rijksarchief van Gelderland behandelt in dit boek de geschiedenis van het landgoed "De Entel" gekoppeld aan de figuur van Lodewijk Graaf van Bylandt, Schout bij Nacht van de Nederlandse vloot. Deze kocht het landgoed in 1757 en beheerde het zelf tot 1792. Van Bylandt had dit goed, evenals enkele andere bezittingen zoals de Tarthorst bij Wageningen, gekocht als een geldbelegging. Hij hield er dan ook een nauwkeurige administratie op na die vrijwel geheel bewaard is gebleven.

Het Entel met een oppervlakte van ruim 60 ha bestond voor een derde uit bos, dat zelf voor tweederde deel uit hakhout bestond. De rest was opgaand bos en lanen. Aangezien er grote houtarmoede was in ons land leek deze belegging wel zinvol. Van Bylandt begon onmiddellijk met het herstel van de produktiviteit van de bossen. Reeds na enkele rotaties van hakhout, die negen jaar bedragen, steeg de produktie tot het drievoudige. Ook verving hij de slechte bossen door betere, en zo plantte hij naast eik, ook grove

den, zilverden, fijnspar en lariks. Ook sierbomen plantte hij aan.

Reeds enkele jaren nadat hij het landgoed had verworven begon hij zelf bosplantsoen te kweken en ook wel te verkopen. Zo wist hij in vijftien jaar tijd de waarde van het bezit van 13.000 tot 25.000 gulden te doen toenemen, terwijl hij in die periode uit de bosbouw f 9200 inkomsten wist te verkrijgen.

Na aanvankelijke tegenslagen in de eikenplanterij, waarbij hij tot 30 % moest laten inboeten, ontwikkelde hij zich tot een voortreffelijk bosbouwer. Vermoedelijk gebruikte hij daarbij het boek van J. H. Knoop getiteld "Dendrologia of beschrijving der plantagiegewassen" dat in 1763 te Leeuwarden werd gedrukt.

Waar men vroeger onze dichter Staring als de grote bosbouwhervormer van de Achterhoek heeft beschouwd, heeft de schrijver van dit boek over "Het Entel" wel aangetoond dat Van Bylandt, die twintig jaar eerder met de bosbouw begon, deze eer toekomt.

Dit boek dient als een belangrijke bijdrage van de Nederlandse bosgeschiedenis te worden beschouwd. Voor de geïnteresseerde bosbouwer zal een uitdiepen van deze gegevens nog menige verrassing opleveren. Als zodanig wordt het de lezers van het Nederlands Bosbouw Tijdschrift van harte aanbevolen.

J. F. Wolterson